

Cenzor's tasks (1974-1977)

(Z księgi zapisów i zaleceń Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk [GUKPPIW] z lat 1974 – 1977)

Source: „Analiza tekstów źródłowych z historii, Kraków 2003, s. 294-295

Nie należy opuszczać żadnych publikacji o zmarłym 11 bm. Franciszku Niepokólczyckim. Dotyczy to również nekrologów i ewentualnych przedruków opublikowanych uprzednio notatek, wspomnień itp. (19 VI 1974).

Decyzją władz w tegorocznym festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu nie biorą udziału kabarety. Nie bacząc na to redakcja tygodnika „Szpilki” zorganizowała w Opolu w dniu 28 czerwca br. Uroczystość wręczenia nagrody „Złota Szpilka”, którą przyznano warszawskiemu kabaretowi „Pod Egidą” za wieloletni udział w festiwalach opolskich. Nie należy dopuszczać do żadnych informacji na ten temat (28 VI 1976).

Instytut Historii PAN, za pośrednictwem Ossolineum wydał książkę Krystyny Kersten *Repatriacja ludności polskiej po II wojnie światowej*. Publikacja zawiera wiele stwierdzeń sprzecznych z aktualnymi zadaniami pracy propagandowej. Należy zatem sygnalizować kierownictwu GUKPPIW wszelkie realizacje tej książki, opracowania itp.

Bez przeszkód można zwalniać drobne wzmianki i notatki bibliograficzne. Zalecenie jest przeznaczone wyłącznie do wiadomości cenzorów (23 XI 1974).

Przy ocenie materiałów na temat śmierci polskich oficerów w Katyniu należy kierować się następującymi kryteriami:

- nie wolno opuszczać jakichkolwiek prób obarczania Związku Radzieckiego odpowiedzialnością za śmierć polskich oficerów w lasach katyńskich.
- w opracowaniach naukowych, pamiętnikarskich, biograficznych można zwalniać w sformułowania w rodzaju: „rozstrzelany przez hitlerowców w Katyniu”, „zmarł w Katyniu”, „zginął w Katyniu”. Gdy w przypadku użycia sformułowania w rodzaju „zginął w Katyniu” podawana jest data śmierci dopuszczalne jest jej określenie wyłącznie w lipcu 1941 r.
- należy eliminować określenia „jeńcy wojenni” w odniesieniu do żołnierzy i oficerów polskich internowanych przez Armię Czerwoną we wrześniu 1939 r. właściwym określeniem jest termin „internowani”. Mogą być zwalniane nazwy obozów: Kozielsk, Starobielsk, Ostaszków, w których byli internowani polscy oficerowie, rozstrzelani później przez hitlerowców w lasach katyńskich.

Nekrologi, klepsydry, ogłoszenia o nabożeństwach zgłoszonych w intencji ofiar Katynia oraz informacje o innych formułach uczczenia ich pamięci mogą być zwalniane wyłącznie za zgodą kierownictwa GUKPPIW. Sprawy wątpliwe bądź nie ujęte w niniejszym zapisie należy konsultować z kierownictwem GUKPPIW.

Niniejszy zapis przeznaczony wyłącznie do wiadomości cenzorów. Przy ewentualnych wkroczeniach nie wolno się na niego powoływać ani ujawniać jego istnienia (14 I 1975).

W dniu 27 I 1977 r. odbędzie się premiera filmu K. Zanussiego *Barwy ochronne*. Nie należy podawać żadnych informacji o tej imprezie, jak również wzmianek, omówień, reklamy, filmu, zarówno przed, jak i po premierze. Wszystkie recenzje z *Barw Ochronnych* muszą posiadać akceptację Wydziału Prasy, Radia i TV KC PZPR.

Bez konsultacji można zwalniać tylko informacje repertuarowe (27 I 1977).

Do czasu ustalenia terminu premiery nowego filmu w reżyserii Andrzeja Wajdy pt. *Człowiek z marmuru*, wszelkie materiały (zapowiedzi, recenzje, wywiady, reportaże, informacje repertuarowe itp.) dotyczące tego filmu mogą być publikowane tylko po uzyskaniu przez akceptację Wydziału Prasy, Radia i TV KC PZPR. Zalecenie jest przeznaczone wyłącznie do wiadomości cenzorów (II 1977).

Należy eliminować wszelkie informacje o zamiarach budowy, odbudowy, czy przebudowy

kościółów i kaplic, staraniach o otwarcie nowej placówki parafialnej [...] (1976).

Questions.

1. Some among mentioned tasks of GUKPPiW may be easily called lying. Name them.
2. Who was Franciszek Niepokólczycki?
3. Which informations were meant to be hidden from the society?
4. Two movies are mentioned in the text. Check why they could have been considered dangerous to the regime.